

SEMINÁRNÍ PRÁCE – FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Níže uvedené zásady pro formální úpravu textu jsou závazné pro vypracování seminárních prací z předmětu Z0043 Geografie obyvatelstva a osídlení 1 (podzimní semestr 2017). Pouze některé pokyny připouštějí alternativu (viz níže), ale jsem si vědom toho, že existuje celá řada jiných norem a stylů týkajících se formální úpravy textu (tedy nejen citací), takže pokud má někdo již zažitý jiný styl (např. na základě materiálů od dr. Burianové), může používat ten. Pokud nemá, doporučuji se naučit styl uvedený v tomto dokumentu. Jde o to, že jeden styl musí být důsledně dodržen v celé práci! Pokud tedy bude patrné, že někdo používá jiný než níže uvedený styl, nemám s tím problém. Někdy to ale patrné být nemusí (nebo ne hned), a proto budu mít tendenci danou věc označit jako chybu – v tomto případě se lze dohodnout a při vhodném vyargumentování ze strany autora seminární práce již nebudu dále tuto věc považovat za chybu. Ale opět zdůrazňuji, že v celé práci musí být zachován jednotný styl.

Petr Marek

OBECNĚ

- ⇒ text prosím pište s **řádkováním 1** (je pak daleko přehlednější)
- ⇒ text je třeba psát v **singuláru** (nikoli tzv. autorským plurálem)
- ⇒ **celý text musí být psán jedním fontem, a to patkovým** (např. Times New Roman), **a také velikost písma musí být v celé práci jednotná** (buď 11, nebo 12 bodů)
 - ⊗ výjimkou jsou názvy (pod)kapitol a (pod)oddílů, které je možné psát i jiným fontem (např. Cambria) a samozřejmě jinou velikostí písma (větší)
 - ⊗ v obrázcích a tabulkách je zase možné používat bezpatkový font (např. Arial) – v celé práci to ale musí být jednotně!
- ⇒ text musí být **zarovnan do bloku**
 - ⊗ pouze na názvy (pod)kapitol a (pod)oddílů a názvy obrázků a tabulek se toto pravidlo nevztahuje – ty ale musejí být zarovnaný vždy doleva
- ⇒ **strany se číslují dole uprostřed (a to arabskými číslicemi)**
 - ⊗ úvodní stránka(y) se nečísluje(í), ale započítává(ají) se do celkového počtu stran (čísluje se až od kapitoly Obsah)
- ⇒ text se píše v odstavcích, přičemž **jednotlivé odstavce** nemají být ani příliš dlouhé, ani příliš krátké (**zpravidla 5 až 15 řádků**) a mají vždy obsahovat **ucelenou myšlenku**
 - ⊗ začátek odstavce se má výrazně odlišovat odrážkou od levého okraje řádku
 - ⊗ mezi jednotlivými odstavci není potřeba vynechávat volný řádek ani nastavovat větší řádkování (větší mezery)
- ⇒ avšak **od textu musí být odděleny názvy (pod)kapitol a (pod)oddílů** – vhodné je nastavit větší řádkování či (jeden!) řádek vynechat (před i za tímto názvem)
- ⇒ **také obrázky a tabulky musí být od textu odděleny přiměřeně velkou mezerou** – opět postačí nastavit větší řádkování či vynechat (jeden!) řádek
 - ⊗ mezi obrázky/tabulkami a jejich názvy i citacemi však není potřeba vynechávat místo – je to na uvážení autora textu, avšak **text musí být přehledný a v celé práci jednotně členěný!**

- ⇒ **kurzíva se používá pro zvýraznění textu**
 - ⊗ zvýrazněny takto bývají přímé citace (text psaný v uvozovkách)
 - ⊗ v seznamu literatury na konci práce se mohou psát kurzívou názvy knih, časopisů, sborníků webových stránek (viz níže)
 - ⊗ kurzívou by se naopak neměly psát citace v textu
- ⇒ **tučné písmo se využívá většinou pouze pro zvýraznění názvů (pod)kapitol a zvýraznění některých údajů v tabulkách**
- ⇒ **podtržení se v odborném textu zpravidla nepoužívá**
 - ⊗ naprosto chybné je podtrhávání (pod)kapitol či (pod)oddílů, citací apod.
- ⇒ text/práce se člení na **kapitoly**
 - ⊗ **čísla a názvy kapitol, podkapitol, oddílů a pododdílů (a také to, na jaké straně začínají) musí naprosto korespondovat s tím, co je uvedeno v Obsahu práce!**
 - ⊗ u číslování v Obsahu se vždy píše jen první stránka, na níž (pod)kapitola či (pod)oddíl začíná (nikoli celý rozsah)
 - ⊗ **každá kapitola** (ale nikoli už podkapitola) musí začínat **na nové stránce**
 - ⊗ když obsahuje kapitola pouze jednu podkapitolu, není potřeba tuto podkapitolu vůbec zavádět
 - ⊗ **mezi číslo a název (pod)kapitoly či (pod)oddílu se nepíše tečka a ani pomlčka (tečka se píše jen mezi čísly, a to bez mezer)** – taktéž v Obsahu práce
 - ⊗ např.: **3.3.1 Průmysl**
 - ⊗ **takto ne: 3.3.1. Průmysl, 3.3.1 – Průmysl, 3. 3. 1. Průmysl** apod.
 - ⊗ mezi číslem a názvem (pod)kapitoly či (pod)oddílu je vhodné nastavit vzdálenost pomocí tabulátoru (ukázka níže je vytržena z kontextu, takže nepůsobí dobře, avšak v textu tato větší mezera činí práci přehlednější)
 - ⊗ např.: **3.3.1 Průmysl**
 - ⊗ pokud je název kapitoly delší než na jeden řádek, je vhodné nastavit (u druhého řádku) předsazení, aby text začínal až na úrovni za číslem kapitoly
 - ⊗ totéž platí u názvu obrázků a tabulek (viz níže)
 - ⊗ **(pod)kapitoly ani (pod)oddíly nelze psát jako odrážky** (tzn., nepíše se před nimi pomlčka, černý puntík apod.)
 - ⊗ **i všechny podkapitoly a (pod)oddíly musejí být očíslované** (samozřejmě také je, že všechny budou uvedeny v Obsahu práce – bude uvedeno číslo i název)
 - ⊗ **kapitoly musejí začínat textem** (nikoli obrázkem či tabulkou)
 - ⊗ a už vůbec nelze mít kapitolu skládající se pouze z obrázku či tabulky
 - ⊗ pododdíly nesmí být psány větším písmem než oddíly, oddíly nesmí být psány větším písmem než podkapitoly a podkapitoly nesmí být psány větším písmem než kapitoly
- ⇒ **na co si dát dále pozor:**
 - ⊗ pozor na **pravopis**, zejména na **shodu podmětu s přísudkem a čárky v souvětích**
 - ⊗ např.: **hodnoty klesaly, města byla dosídlena**
 - ⊗ pozor na neobratné/kostrbaté formulace (často v důsledku dlouhých vět)
 - ⊗ v odborném textu se čísla do desítky (myšleno čísla v textu, nikoli v tabulkách atd.) píší slovy (až 11 se zapisuje číslicemi)
 - ⊗ **zkratky se zakončují tečkou** (např.: **Obr., Tab., s., ed., apod., atd.**)!
 - ⊗ ale pozor: **viz** není zkratka, nýbrž slovo, tudíž se za ním tečka nepíše!
 - ⊗ **desetinná místa se oddělují desetinnou čárkou** (nikoli tečkou)
 - ⊗ **řády tisíců se** (pro lepší přehlednost) v obrázcích, tabulkách i textu **oddělují mezerou** (nikoli ale čárkou či tečkou)
 - ⊗ např.: **5 500**
 - ⊗ **takto ne: 5500, 5,500, 5.500** apod.

- ⇒ **mezi intervaly** (např. roků či citovaných stran) **se píše pomlčka** (Alt+0150), **a to bez mezer**
 - ⇒ např.: **1991–2011**
 - ⇒ **takto ne:** 1991-2011, 1991- 2011, 1991 - 2011, 1991 – 2011 apod.
- ⇒ **je rozdíl mezi 10% a 10 %:**
 - ⇒ když se za číslem napíše značka pro % bez mezery (10%), znamená to „desetiprocentní“, pokud se ale mezerou napíše (10 %), znamená to „deset procent“
 - ⇒ podobně i s jednotkami jako m, km, ha apod.
- ⇒ **je rozdíl mezi „SO ORP“ a „ORP“:**
 - ⇒ SO ORP je správní obvod (tedy rod mužský), kdežto ORP je jen jedna obec (tedy rod ženský)

OBRÁZKY A TABULKY

- ⇒ **obrázky se zkracují jako Obr. a tabulky jako Tab.** (obě zkratky s velkým počátečním písmenem), poté následuje mezerka a konkrétní číslo obrázku/tabulky, dále se píše dvojtečka a za mezerou název s velkým počátečním písmenem (tečka se na konci psát může i nemusí – je však nutné dodržet v celé práci jednotně)
 - ⇒ např.: **Obr. 20: Hustota zalidnění v obcích SO ORP Mikulov v roce 2011** nebo **Tab. 25: Hustota zalidnění v okresech Jihomoravského kraje v roce 2011**
 - ⇒ **takto ne:** obr.20 - Hustota..., obrázek 20. hustota..., Obr. č. 20: Hustota..., tab. 25 Hustota..., Tab 25: Hustota..., Tab. číslo 25 – hustota... apod.
- ⇒ **na všechny (nejen některé!) obrázky a tabulky je nutné odkázat v textu** – provázat je tak s textem (i v textu se musejí uvádět zkratky, a to s velkým počátečním písmenem)
 - ⇒ tj. při prvním uvedení nějakého údaje z obrázku či tabulky na tento obrázek či tabulku odkázat např. pomocí (**viz Obr. 20**) nebo **z Tab. 25 je patrné** apod.
 - ⇒ pokud není možné obrázek či tabulku podobným způsobem provázat s textem, tyto prvky do textu vůbec nepatří, neboť jsou samoučelné/zbytečné
- ⇒ **obrázky i tabulky se v celé práci číslují průběžně** (nikoli v každé kapitole znovu od 1)
- ⇒ **obrázky je nutné popisovat (tj. názvy obrázků se musí uvádět) pod obrázkem, zatímco tabulky je nutné popisovat (tj. názvy tabulek se musí uvádět) nad tabulkou**
 - ⇒ **názvy obrázků ani tabulek se již znovu do obrázku/tabulky neuvádějí**
 - ⇒ **název musí vždy odpovídat na otázky: Co? Kde? Kdy?**
 - ⇒ např.: **Obr. 20: Hustota zalidnění v obcích SO ORP Mikulov v roce 2011**
 - ⇒ **takto ne:** Obr. 20: Hustota zalidnění v roce 2011 apod.
 - ⇒ **je nutné, aby popisek (název) obrázku/tabulky byl vždy na téže straně, jako citovaný obrázek resp. citovaná tabulka**
 - ⇒ u popisek obrázků a tabulek, které jsou na více řádcích, se nastaví předsazení, aby text vždy začínal na stejné úrovni (až za zkratkou Obr. či Tab. a následným číslem)
- ⇒ **obrázky i tabulky je nutné citovat pod obrázkem (konkrétně pod názvem obrázku) resp. pod tabulkou, a to na novém řádku**
 - ⇒ **je nutné, aby citace obrázku/tabulky byla vždy na téže straně, jako citovaný obrázek resp. citovaná tabulka**
 - ⇒ citace je možné psát (o 1 až 2 body) menším písmem (ale nutno dodržet v celé práci jednotně!)
 - ⇒ jak citovat – viz níže
- ⇒ **obrázky i tabulky je nutné zarovnávat na levý okraj** (nikoli na pravý, či na střed)

⇒ nepřehánět to s barevnými efekty obrázků a tabulek

⇒ TABULKY

- ☞ v názvu tabulek nemá být slovo „tabulka“
- ☞ v tabulkách je potřeba vždy uvádět jednotky (promile: ‰, procenta: %, obyvatele na kilometr čtverečný: **obyv./km²** apod.)
- ☞ když už je nezbytné uvádět v tabulkách zkratky, je i nutné je náležitě vysvětlit
 - ☞ např. už v názvu tabulky: **Hrubá míra porodnosti (hmp) a hrubá míra úmrtnosti (hmú) v SO ORP...**
 - ☞ či pomocí poznámky pod tabulkou: **Pozn.: hmp – hrubá míra porodnosti, hmú – hrubá míra úmrtnosti** apod.
 - ☞ do textu však podobné zkratky nepatří...
- ☞ pokud je tabulka velká, je možné ji rozdělit na dvě strany (u ještě rozsáhlejších tabulek se ale doporučuje jejich zařazení až do příloh práce), avšak obě části tabulky musí být nadepsány (tj., musí být uvedeno číslo tabulky a její název a u druhé části je potřeba dodat – **pokračování**) a musí obsahovat hlavičku!
- ☞ tabulky je nutné konstruovat přehledně
 - ☞ nezalamovat slova na více řádků bez spojovníku (-)
 - ☞ pokud je třeba, je možné např. zmenšit písmo (ale aby bylo stále čitelné!)
 - ☞ nezalamovat čísla na více řádků apod.
- ☞ zpravidla se uvádějí max. 2 desetinná čísla
 - ☞ a kde není nutné či logické (např. počet obyv./km²) udávat desetinná čísla, uvádějí se pouze čísla celá
- ☞ v tabulce nesmějí zůstat prázdná pole (je třeba zapsat pomlčku či tečku...)
- ☞ horizontální zarovnání čísel v tabulkách by mělo být doprava (nebo na střed – avšak v celé práci jednotně!), ale určitě ne doleva (doleva se zarovnáává text)
 - ☞ vertikální zarovnání (u čísel i textu) pak musí být vždy na střed

⇒ OBRÁZKY

- ☞ mezi obrázky řadíme i grafy, fotografie, mapy, schémata atd.
- ☞ v názvu obrázků nemá být slovo „obrázek“, „graf“, „fotografie“, „mapa“, „kartogram“ apod.
- ☞ v grafech je nezbytné vždy uvést hodnoty na obě osy, tyto osy popsat (vč. uvedení jednotek) a případně uvést i legendu
- ☞ grafy nerámovat a nedělat s 3D efektem (pouze v odůvodněných případech)
- ☞ u citací obrázků je vhodné nastavit každé citaci odsazení, aby text citace vždy začínal na stejné úrovni jako název obrázku (tj. až za zkratkou Obr. a číslem)
 - ☞ např.: **Obr. 20: Hustota zalidnění v obcích SO ORP Mikulov v roce 2011 (Vytvořeno podle: ČSÚ, 2017)**
- ☞ mapy je doporučeno zpracovávat na základě poznatků z kartografických předmětů – pro jistotu lze ale uvést základní pravidla:
 - ☞ každá mapa zobrazená v textu musí obsahovat 4 z 5 základních prvků (pouze název mapy se nemá uvádět, neboť ten se píše pod obrázkem):
 - ☞ 1) mapové pole
 - ☞ musí obsahovat popisky a ty musejí být dostatečně velké a dobře čitelné
 - ☞ např. pokud je v mapě tmavá barva a na tom černé popisky, je potřeba použít pod tyto popisky slabé bílé halo
 - ☞ barvy je nutné volit s rozmyslem

- ⊗ **mapové pole (ani výslednou mapu) není třeba rámovat** (pouze v odůvodněných případech je to možné)
- ⊗ nesmí obsahovat bílou barvu (k označení nějakého jevu)
- ⊗ **2) legenda**
 - ⊗ **musí obsahovat (popisovat) vše, co je znázorněno v mapovém poli, a nic navíc**
 - ⊗ **musí být rovněž dostatečně velká a dobře čitelná**
 - ⊗ **musí obsahovat smysluplné intervaly**
 - ⊗ přechody intervalů by měla tvořit „kulatá“ čísla (např. desítky či stovky), v jednom intervalu by neměly být pohromadě kladné i záporné hodnoty apod.
 - ⊗ **u spojitých jevů musí legenda obsahovat spojitě intervaly**
 - ⊗ tj. každá hodnota musí být zařaditelná právě do jednoho intervalu (příčemž nezáleží na tom, že této hodnoty žádný prvek nenabývá)
 - ⊗ např. **méně než 50, 50–99, 100–149, 150–199, 200 a více**
 - ⊗ **takto ne: 0–50, 50–100, 120–127, 163–200, 200–387**
 - ⊗ takto by např. hodnota 50 patřila to dvou intervalů, zatímco např. hodnota 115 do žádného
 - ⊗ **hranice** (např. obcí, SO ORP, krajů apod.) **musejí být znázorněny linií** (nikoli polygonem)
 - ⊗ **3) měřítko (stačí grafické, číselné se ani nedoporučuje)**
 - ⊗ **4) tiráž** – zde se uvádí (většinou pod sebe):
 - ⊗ a) Jméno + PŘÍJMENÍ autora
 - ⊗ b) GÚ PřF MU
 - ⊗ c) Brno + rok
 - ⊗ d) ArcČR© 500 + konkrétní verze
 - ⊗ různé verze ArcČR je však třeba citovat dle příslušných licenčních podmínek
 - ⊗ e) souřadný systém
 - ⊗ **tiráž tedy může vypadat takto:**

Petr MAREK
GÚ PřF MU
Brno 2017
ArcČR© 500 3.1
S-JTSK
 - ⊗ **nic jiného sem nepatří!**
 - ⊗ údaj o ArcMapu se většinou nikam nepíše (případně se píše do metodiky práce)
 - ⊗ **údaj o využitých zdrojích dat se píše až do citace pod obrázkem!** (viz níže)
 - ⊗ dále je možné uvést **směrovku**
 - ⊗ její popis musí být v české mapě **v češtině**
 - ⊗ a pro zobrazení S-JTSK musí být směrovka **pootočena o 6°**

- ☞ je třeba také myslet na to, že **kartogram** musí obsahovat pouze **relativní hodnoty** (např. hustota zalidnění), zatímco **absolutní hodnoty** (např. počet obyvatel) se zobrazují do **kartodiagramu!**
- ☞ mapy je nutné vyexportovat v **dostatečně velkém rozlišení**

BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

⇒ co se týče **citací (odkazů na použitou literaturu a další prameny)**, záleží samozřejmě na oboru (např. v geografii se cituje jinak než v historii), ale i na tom, kam text (článek, BP, DP atd.) jde (různé časopisy mají různé/své citační normy) či kde je obhajován*...

☞ **univerzální pravidla proto neexistují, ALE:**

☞ **nutno ocitovat všechny použité prameny, a to:**

☞ **1) jak na konci práce v „Seznamu použité literatury a dalších pramenů“, kde se vypisují celé (nezkrácené) citace**

☞ pro přehlednost je dobré **rozdělit** seznam na „**Knihy, časopisy, sborníky a jiné tištěné prameny**“ (pokud samozřejmě citace např. nějaký sborník obsahuje) a „**Elektronické zdroje**“

☞ seznam(y) je nutné **řadit dle abecedy** (od a do z) podle jména autora (či autorů), resp. názvu zdroje (či poskytovatele) a také podle případného doplňujícího písmene (viz níže)

☞ pokud se cituje více zdrojů od téhož autora (autorů) či téhož zdroje (poskytovatele), řadí se tyto zdroje **od nejstaršího po nejmladší** (tj. např. 1990 bude výše než 2000)

☞ **citace se nečísloví a ani se nepíše do odrážek** (tzn., nepíše se před citaci pomlčka, černý puntík apod.)

☞ mezi jednotlivými citacemi je vhodné nechat **volný řádek**

☞ vhodné je také nastavit u každé citace **předsazení**

☞ **vždy jde o větu = na konci každé citace musí být tečka**

☞ podrobněji viz níže

☞ **2) tak i v textu, resp. pod obrázkem či pod tabulkou, kde se píše pouze zkrácené citace – v geografii se tyto citace píše do závorek** (nikoli formou poznámky pod čarou)

☞ **každý úsek (odstavec) textu musí být řádně ocitován, pokud ovšem nejde evidentně o výsledky autora vlastního výzkum nebo o jeho vlastní myšlenky**

☞ např. u číselných údajů o počtu obyvatel či rozloze regionu je však většinou patrné, že bylo odněkud čerpáno – je tedy nezbytné uvést citaci

☞ **citace v textu se píše před tečku poslední citované věty (nikoli až za ni)**

☞ podrobněji viz níže

☞ **není přípustné citovat prameny, které nebyly použity**

☞ **nutno dodržet stejnou citační normu v celé práci!**

⇒ **konkrétní podoba citace závisí především na typu pramene:**

☞ **tištěné prameny:**

☞ **monografie (kniha)**

☞ **Halás, M., Brychtová, Š., Fňukal, M. (2013): Základy humánní geografie 1: Geografie obyvatelstva a sídel. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 101 s.**

☞ **1. nezbytným údajem je jméno autora či autorů**
☞ **2. nezbytným údajem je rok (neboli vročení) zapisující se vždy v kulatých závorkách**

☞ **znovu už se v téže citaci rok nepíše!**

☞ **3. nezbytným údajem je název knihy i s případnými podtituly**

☞ **dalšími nezbytnými údaji jsou vydavatelství, místo vydání a celkový počet stran**

☞ **pořadí jednotlivých částí citace musí být zachováno (tj. na 1. místě vždy autor či autoři, na 2. místě vždy rok atd.) a také oddělující interpunkční znaménka nelze zaměňovat (je třeba se dle vzoru výše naučit, kde se píše (dvoj)tečky a kde čárky, a to včetně mezer)!**

☞ *někdy příjmení velkými písmeny, jindy kapitálkami

☞ *někdy místo iniciály křestního jména celé křestní jméno

☞ *někdy místo dvojtečky tečka

☞ *někdy název knihy kurzívou

☞ *někdy včetně vydání (je to tedy nepovinný údaj) – píše se za tečku za názvem knihy, či jejími případnými podtituly

☞ *někdy nejdříve město a až následně za dvojtečkou vydavatel

☞ *někdy včetně ISBN (je to tedy nepovinný údaj) – píše se jako úplně poslední údaj a nemusí za ním být tečka

☞ **tatáž citace tedy může vypadat například takto: HALÁS, Marián, BRYCHTOVÁ, Šárka, FŇUKAL, Miloš (2013). *Základy humánní geografie 1. Geografie obyvatelstva a sídel*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 101 s. ISBN 978-80-244-3848-1**

☞ **at' se autor rozhodne pro jakoukoli variantu či kombinaci možných variant, musí zvolenou citační normu důsledně dodržet v celé práci!**

☞ nelze např. některé autory uvádět malými písmeny, zatímco jiné kapitálkami, či nelze psát v některých citacích za vročením dvojtečku, zatímco v jiných tečku atd.

☞ **kapitola v knize**

☞ **Marcou, G. (1993): *New tendencies of local government development in Europe*. In: Bennet, R. J. ed.: *Local government in the new Europe*. Belhaven Press, London, New York, s. 51–66.**

☞ zatímco v citaci celé knihy se zapisuje celkový počet stran knihy, v citaci kapitoly se uvádí **pouze rozsah kapitoly** (totéž u článku ve sborníku a u článku v časopise)

☞ „In:“ uvozuje knihu, v níž je citovaná kapitola

☞ jediný správný zápis je s velkým začátečním písmenem a dvojtečkou: **In:**

☞ **takto ne: in:, in :, In, In.** apod.

☞ *obdobné možnosti jako výše

- ⊘ *někdy název knihy kurzívou (nikoli však název kapitoly)
- ⊘ **článek ve sborníku (velmi podobné citování jako u kapitoly v knize...)**

- ⊘ **Hynek, A., Skoupý, M. (2013): Paragenetické komplexy krajiny podle F. N. Milkova. In: Herber, V. ed.: Fyzickogeografický sborník 11. Masarykova univerzita, Brno, s. 72–77.**

- ⊘ u sborníku (někdy ale i u knihy) bývá na prvním místě mezi autory uveden **editor** – je to právě editor, jehož jméno se v citaci uvádí, přičemž následuje zkratka **ed.** (nebo pokud je editorů více, lze použít zkratku **eds.**)

- ⊘ *obdobné možnosti jako výše

- ⊘ *někdy název sborníku kurzívou (nikoli však název článku)

- ⊘ někdy je potřeba ocitovat sborník celý (nikoli jen jeden jeho článek) – v takovém případě se logicky píše jméno editora na prvním místě citace, přičemž následuje zkratka **ed.** (a opět na 2. místě rok v závorkách atd.)

- ⊘ např.: **Herber, V. ed. (2013): Fyzickogeografický sborník 11. Masarykova univerzita, Brno, 184 s.**

- ⊘ **článek v časopise**

- ⊘ **Horák, J., Ivan, I., Návrátová, M. et al. (2013): Vyhledávání českých měst uživateli Google. Geografie, roč. 118, č. 3, s. 284–307.**

- ⊘ za **názvem časopisu** se píše **ročník časopisu** zkratkou **roč.** a **číslo časopisu** zkratkou **č.** a poté následuje rozsah stran daného článku (místo vydání se u časopisů nepíše) – mezi všemi těmito částmi se vždy píší čárky

- ⊘ *obdobné možnosti jako výše

- ⊘ *někdy název časopisu kurzívou (nikoli však název článku)

- ⊘ pokud jde o **zahraniční článek**, zpravidla se dodržuje jazyk časopisu – u anglických časopisů se tedy místo „roč.“ píše **vol.** a místo „č.“ se píše **no.**

- ⊘ např.: **Paasi, A. (1986): The institutionalization of regions: A theoretical framework for understanding the emergence of regions and the constitution of regional identity. Fennia, vol. 164, no. 1, s. 105–146.**

- ⊘ u zahraničních (tedy i slovenských) pramenů obecně se zpravidla dodržuje jazyk pramene i v jiných částech citace (název knihy či sborníku či časopisu, vydání atd.) – jedinou výjimkou je počet stran, který se zapisuje českou zkratkou **s.** (viz příklad výše)

- ⊘ zpravidla se doporučuje uvádět **max. 3 autory** a ostatní zkrátit pomocí **et al.** či **a kol.** (obě varianty jsou možné, autor textu se však musí rozhodnout pouze pro jednu a tu důsledně dodržet v celé práci!)

- ⊘ toto pravidlo platí jak pro knihy (a jejich kapitoly), tak i pro sborníky a časopisy (a články v nich)

- ⊘ **elektronické prameny/zdroje:**

- ⊘ **webová stránka (podobě se citují také CD, DVD, počítačové programy atd.)**

☞ **CENIA (2015): Kontaminovaná místa [online]. CENIA – Česká informační agentura životního prostředí [cit. 7. 3. 2017]. Dostupné z: <<http://kontaminace.cenia.cz/>>.**

☞ **1.** nezbytným údajem je jméno **autora či autorů**, avšak u elektronických zdrojů často nebývá autor dohledatelný, a proto se na první místo citace zapisuje **název pramene či poskytovatele**

☞ pokud však autor dohledatelný je, je třeba uvést právě jeho

☞ **2.** nezbytným údajem je **rok** zapisující se vždy v kulatých závorkách

☞ **pokud není na webu uveden žádný rok, napíše se rok citace**

☞ **3.** nezbytným údajem je **název webové stránky**, za nímž se píše **[online]** (v hranatých závorách) pro označení elektronického zdroje

☞ pokud by nešlo o webovou stránku, ale např. DVD, napsalo by se do hranatých závorek DVD...

☞ **4.** nezbytným údajem je **datum citace** zapisované také v hranatých závorkách

☞ **5.** nezbytným údajem je **hypertextový odkaz** psaný ve špičatých závorkách a uvedený slovy **Dostupné z:**

☞ **hypertextový odkaz by neměl být podtržen ani modrý**

☞ **pokud název pramene či poskytovatele tvoří zkratka, je dobré ji v rámci citace rozepsat a pokud je uvedeno, zapisuje se i datum publikování/zveřejnění, datum změny, copyright či jiné důležité doplňující informace (bývá na uvážení autora textu) – tyto údaje se píší mezi 3. a 4. povinnou část citace tak, jak je uvedeno ve vzorovém příkladu výše**

☞ **pořadí jednotlivých částí citace musí být zachováno (tj. na 1. místě vždy autor či autoři, resp. název pramene či poskytovatele, na 2. místě vždy rok atd.) a také oddělující interpunkční znaménka nelze zaměňovat (je třeba se dle vzoru výše naučit, kde se píší (dvoj)tečky a to včetně mezer)!**

☞ *obdobné možnosti jako výše

☞ *někdy název webové stránky kurzívou (nikoli však název pramene či poskytovatele)

☞ v některých případech nelze ocitovat poslední „rozkliknutou“ webovou stránku, neboť při kliknutí se otevře např. excelovský soubor – v takovém případě citujeme stránku o krok zpět

☞ skenované materiály a další elektronické zdroje, které jsou zároveň i tištěné, se nejčastěji citují jen jako tištěné (tj. bez hypertextového odkazu a bez data citování), není ale chybou uvést také odkaz a datum citace...

⇒ **výše jsou uvedeny celé (nezkrácené) citace, které se zapisují v „Seznamu použité literatury a dalších pramenů“ na konci práce; v textu je však nutno uvádět pouze**

citace zkrácené, jež se skládají ze dvou částí – (1) jména autora (či autorů), resp. názvu pramene (či poskytovatele) a (2) z vrocení/roku – tyto dvě části musí obsahovat každá zkrácená citace vždy!!

- ☞ nic jiného do zkrácené citace nepatří!
 - ☞ výjimku tvoří pouze konkrétní strana (či strany), pokud ovšem není odkazováno na nějakou práci jen obecně (v tomto případě se strany logicky neuvádějí)
 - ☞ je také přípustné uvádět ve zkrácené citaci konkrétní stranu či strany pouze v případě, že autor využívá přímých, doslovných citací v uvozovkách – autor se však musí rozhodnout pro jednu z těchto variant a důsledně ji musí dodržet v celé práci!
 - ☞ **pokud se strana či strany v závorce uvádí, oddělují se od vrocení čárkou, či dvojtečkou**
 - ☞ **zkrácená citace se (jak již bylo uvedeno) v geografii zapisuje v závorkách – podle formulace věty může být tato citace uvedena v závorce celá, nebo zde bude uveden pouze rok, zatímco jméno autora (či autorů), resp. název pramene (či poskytovatele) bude před závorkou:**
 - ☞ **K novému pohledu na regiony přispěl Paasi (1986) svou teorií institucionalizace regionu.**
 - ☞ **K novému pohledu na regiony přispěla teorie institucionalizace regionu (Paasi, 1986).**
 - ☞ **mezi oběma částmi zkrácené citace v závorce lze psát čárku, či stačí mezera – opět je na autorovi textu, pro kterou variantu se rozhodne, avšak tento styl musí důsledně dodržet v celé práci! (totéž platí u zkrácených citací pod obrázky a tabulkami)**

⇒ **také pod každým obrázkem a pod každou tabulkou je nutno uvádět výše popsané zkrácené citace**

- ☞ **podle toho, jak autor textu naložil s citovaným obrázkem či citovanou tabulkou, se rozlišuje několik forem zápisu:**
 - ☞ 1) pokud jsou dané obrázky a tabulky **zcela převzaté: (Zdroj: ČSÚ, 2017)**
 - ☞ u tištěných pramenů je třeba uvést i konkrétní stranu
 - ☞ 2) pokud autor provedl **jen malé úpravy: (Zdroj: ČSÚ, 2017, upraveno)**
 - ☞ 3) pokud autor daný obrázek (např. graf či mapu) či tabulku **vytvořil sám na základě citovaných dat: (Zdroj: vlastní tvorba s využitím ČSÚ, 2017) či (Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ, 2017) či (Vytvořeno podle: ČSÚ, 2017) či (Sestaveno podle: ČSÚ, 2017) apod.**
 - ☞ pokud bylo pro tvorbu obrázku či tabulky využito více pramenů, oddělují se tyto zdroje čárkou či středníkem (avšak důsledně v celé práci stejně)
 - ☞ 4) další možností je ta, že citovaný obrázek (např. fotografie nebo mapa vycházející pouze z dat ArcČR) či tabulka (např. struktura respondentů vlastního výzkumu) je **čistě autorova práce** (i v takovém případě je tedy nutné citaci uvést!): **(Zdroj: vlastní)** či **(Foto: autor)**
 - ☞ např. v případě fotografie je vhodné také uvést konkrétní datum či alespoň rok pořízení fotografie
- ☞ **jak z ukázek výše plyne, citace pod obrázky a tabulkami se píšou v závorkách, s velkým počátečním písmenem a nepíše se za nimi tečka!**

⇒ je třeba také myslet na to, že **když autor textu použije více citací stejného autora (či autorů), resp. pramene (či poskytovatele) z jednoho roku, musí je odlišit pomocí**

doplňujících písmen, která se uvádějí hned za vrocením (bez mezery): první citace bude vypadat **ČSÚ (2017a)**, druhá **ČSÚ (2017b)**, třetí **ČSÚ (2017c)** atd.

☞ **pozor na to, že v případě elektronických zdrojů je nutné uvést na konci práce (v Seznamu použité literatury a dalších pramenů) přesný hypertextový odkaz ke všem těmto zdrojům (nikoli jeden hromadný odkaz na hlavní stránku)!**

⇒ tím se dostáváme ke **smyslu zkrácených citací** v textu, které se zavádějí pro přehlednost textu – kdyby byly v textu uváděny např. názvy knih či hypertextové odkazy elektronických zdrojů, byl by takový text značně nepřehledný

☞ **zkrácené citace v textu, resp. pod obrázkem či pod tabulkou tedy odkazují na celé (nezkrácené) citace na konci práce, a to právě prostřednictvím dvou částí popsaných výše – proto i celé citace na konci práce začínají (1) jménem autora (či autorů), resp. názvem pramene (či poskytovatele) a (2) vrocením/rokem**

☞ **obě citace (zkrácená i celá) se musejí samozřejmě naprosto shodovat (musejí být provázané tak, aby bylo možné jednoznačně identifikovat, která citace odkazuje na kterou) – shodné musí být toto vše:**

☞ **jméno autora (či autorů)**

☞ výjimka: ve zkrácené citaci se nepíše iniciála křestního jména (a samozřejmě ani celé křestní jméno)

☞ **resp. název pramene (či poskytovatele), příp. zkratky**

☞ např. **Český statistický úřad** lze uvádět tímto celým názvem, nebo zkratkou **Czso.cz** či **ČSÚ** – je na autorovi, pro kterou variantu se rozhodne, avšak musí to takto důsledně dodržet v celé práci!

☞ v případě Českého statistického úřadu se vžila zkratka **ČSÚ**, takže lze doporučit používání právě této zkratky – **a pokud tedy autor použije tuto zkratku ve zkrácené citaci, musí ji v naprosto stejném znění (tj. vč. velikosti písmem) využít i v celé (nezkrácené) citaci!**

☞ zkratka **ČSÚ** by měla být využívána i při citování dat ze Sčítání lidu, domů a bytů, neboť je to právě **ČSÚ**, kdo poskytuje data (**nikoli SLDB**)

☞ jiným příkladem mohou být **Mapy.cz**, pro něž jiná zkratka vžitá není, tudíž se musí citovat takto

☞ je také třeba dodržet velikost prvního písmene v celé práci (doporučuje se psát velké písmeno)

☞ není přípustné zapisovat jako hypertextový odkaz

☞ **takto ne: www.mapy.cz**

☞ **pořadí autorů**

☞ **vrocení i případná doplňující písmena**

☞ rovněž zkratky pro editora **ed.** či editory **eds.** (viz výše) se musejí objevit v obou citacích

☞ výjimka: ve zkrácené citaci se uvádí pouze konkrétní citovaná strana či citované strany (pokud se vůbec uvádí – viz výše), ale v celé/nezkrácené citaci na konci práce se píše celý rozsah či počet stran daného pramene

☞ výjimka: co se týče počtu autorů, ve zkrácené citaci se zpravidla do počtu 3 uvádějí všichni autoři a případní další spoluautoři se zkracují pomocí **et al.** či **a kol.** (viz výše), avšak v Seznamu použité

literatury a dalších pramenů se vypisují autoři všichni (jsou-li uvedeni)

- ☞ **správným příkladem** může být zkrácená citace **ČSÚ (2012)** takto uvedená v textu, přičemž celá (nezkrácená) citace na konci práce (v Seznamu použité literatury a dalších pramenů) bude vypadat následovně:

- ☞ **ČSÚ (2012). SO ORP Znojmo [online]. Aktualizováno dne: 5. 6. 2012 [cit. 7. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/so_orp_znojmo>.**